

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Başkanı Kemal Derviş:

“Türkiye 21. yüzyılda önemli bir konumda, dünya barışına da çok büyük katkılarda bulunabilecek”

Chief of United Nations Development Program Kemal Derviş:
“Turkey is in an important position in the 21st Century; it may make great contributions to world peace as well.”

Röportaj-Interview
Şerife Deniz Ulueren
serife@serifed.com

1949 yılında doğdu. İngiltere’de ekonomi alanında dünyanın sayılı üniversitelerinden London School of Economics’den mezun olduktan sonra ABD’de Princeton Üniversitesi’de yüksek lisans ve doktora yaptı. 1973-76 arası Bülent Ecevit’in ekonomi ve uluslararası ilişkilerden sorumlu danışmanlığını yaptı. ODTÜ, Hacettepe ve Princeton Üniversiteleri’nde öğretim üyeliği görevlerinde bulundu, 1978’de Dünya Bankası’na katıldı. 1982’de Dünya Bankası’nda Küresel Endüstri Departmanı, Endüstriyel Strateji ve Politikası için Bölüm Başkanlığı’na getirildi. 1986’da Dünya Bankası’nın Avrupa, Ortadoğu ve Kuzey Afrika Bölgesi’nden sorumlu baş ekonomistliğe atandı. Ortadoğu ve Kuzey Afrika Bölümü’nden sorumlu Başkan Yardımcılığı’nı sürdürdü. Başbakan Bülent Ecevit tarafından 2001’de Ekonomiden Sorumlu Devlet Bakanlığı’na getirildi. Ağustos 2002’de istifa etti. 2002-2005 döneminde İstanbul Milletvekiliydi. 2005 yılında UNDP Başkanlığı’na seçildi.

Was born in 1949. After graduating from London School of Economics, one of the renowned universities in the world in the field of economics, he undertook his Master’s and Ph.D. studies in Princeton University in USA. From 1973 to 76, he was Bülent Ecevit’s advisor in charge of economic and international relations. He served as member of faculty in METU, Hacettepe and Princeton Universities. He joined the World Bank in 1978. In 1982, he was appointed as Global Industry Department, Industrial Strategy and Policy Department Head in the World Bank. In 1986, he became Chief Economist in charge of Europe, Middle East and North Africa in the World Bank. He served as Vice-President in charge of Middle East and North Africa Department. He was appointed as Minister of State in charge of Economy by Prime Minister Bülent Ecevit in 2001. He resigned in August 2002. He was Member of Parliament for Istanbul in 2002-2005 period. Was elected as Chief of UNDP in 2005.

Şerife Deniz Ulueren:

Ekonomi ve küresel ekonomi yönetimi konusunda büyük tecrübe ve başarıya sahipsiniz. UNDP Başkanlığı’na seçilmenizden ve geleceğe yönelik hazırlıklarınızdan bahsedebilir misiniz?

Kemal Derviş: Doktoramı kalkınma planlaması üzerine yapmıştım. Sonra, çeşitli üniversitelerde makroekonomi, dış ticaret ve planlama dersleri verdikten sonra uluslararası kuruluşlarda çalıştım. Ayrıca, hem Dünya Bankası’nda uygulamalı çalışmalar hem de Türkiye’deki krizden çıkış yönetimi bana epey deneyim kazandırdı. Arzum bu deneyimlerimi dünya çapında daha adil bir küreselleşmeyi elde etmek için kullanabilmek. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı’nın da misyonu bu.

Ş.D: UNDP ilk defa yardım eden ülke değil, kalkınma için yardım alan bir ülke vatandaşı tarafından yönetilecek. Kalkınma konusunda aktif

görevlerde bulunan bir lider olarak hedefleriniz nelerdir?

K.D: Doğru, BMKP’nin başına ilk kez program ülkesi olarak tanımlanan, yani henüz kalkınmakta olan bir ülkenin vatandaşı gelmiş oldu. Birleşmiş Milletlerin Kalkınma Programı zengin ülkeler tarafından finanse edildiği için şimdiye kadar başkanlık konusunda taviz vermemişlerdi. Bunun değişmesi aslında uluslararası örgütlerde salt politik kıstaslar yerine artık daha çok teknik kıstasların ağırlık kazanmasında birinci bir adım. Dolayısıyla, bu aynı zamanda çok ciddi bir sorumluluk yüküyor. Seçilme sürecinde kalkınmakta olan ülkelere çok destek gördüm. Kalkınma konusunda yaklaşımım hem piyasa mekanizması ve özel sektöre hem de güçlü bir devlete ihtiyacımız olduğu yönünde. Özel yatırımcının güveni ve gücü olmadan hızlı kalkınmanın mümkün olmadığını geçmiş

deneyimlerden bütün dünya artık öğrendi. Ancak piyasayı başıboş ve yalnız bıraktığınız zaman hem gerekli yarışma ortamı güvence altına alınamaz hem de gelir dağılımındaki bozukluklar düzeltilemez. Dolayısıyla, düzenleyici ve sosyal adaleti her an gözetleyen bir devlete ihtiyaç var. Hızlı kalkınma için özel sektörün ve devletin uyumlu ve birbirini tamamlayarak çalışmasını sağlamak temel hedef olmalı.

Ş.D: Türkiye dünyada sizce nasıl tanınıyor?

K.D: Türkiye maalesef her şeyden önce az tanınıyor. Ancak tanyanlar ve Türk toplumu anlayışlar, Türkiye’nin 21. Yüzyıl’da çok önemli bir konumda olduğunu ve dolayısıyla dünya barışına da çok büyük katkılarda bulunabileceğini düşünüyor. Türkiye gerçekten çok çeşitli kültürel geleneklerin, etnik kökenlerin ve coğrafyaların kesiştiği bir ülke. Bu çeşitliliği

Şerife Deniz Ulueren: You have great experience and are successful on the management of the economy and the global economy. Could you tell us about your election as Chief of UNDP and your preparations for the future?

development. What are your objectives as a leader who have served actively in connection with development?

Kemal Derviş: I had done my Ph.D. on development planning. Subsequently, after I taught macroeconomics, international trade and planning in universities, I worked in international organizations. Also, the applied studies in the World Bank and the management of exit from crisis in Turkey allowed me to gain a lot of experience. My objective is to be able to use this experience to obtain a more just globalization world wide. This is also the mission of United National Development Program.

Ş.D: For the first time, UNDP will be run by a national of not an aid providing country, but of a country receiving aid for

development. What are your objectives as a leader who have served actively in connection with development?
K.D: True, it is for the first time that a national of a country described as a program country, that is one which is still developing, has become the chief of UNDP. Since United Nations Development Program was financed by rich countries, they had not compromised so far regarding the Chief’s post. Actually this change is a first step in technical criteria becoming predominant in international organizations instead of just political criteria. Hence, this also brings a very serious responsibility. I took great support from developing countries during the election process. My approach to development is that we need the market mechanism, the private sector and also a powerful government. The whole world has now learned that rapid development is not possible without the trust

and power of the private entrepreneur. However, if you just leave the market alone by itself, the necessary competitive environment cannot be secured and the disparities in income distribution may not be rectified. Therefore, there is need for a government which regulates and monitors social justice all the time. The basic objective for rapid development should be allowing the private sector and the government to work in harmony, complementing each other.

Ş.D: How is Turkey known in the world according to you?

K.D: Turkey, unfortunately, first of all, is known very little. However, those who know Turkey and understand Turkish society think that Turkey is in an important position in the 21st Century; it may make great contributions to world peace as well. Turkey is really a country where quite diverse cultural traditions, ethnic origins and

güçlü bir vatandaşlık üst kimliği içinde birleştirebildiğimiz ölçüde hem güçlü oluyoruz hem de dünyaya örnek olabiliriz. Ancak bunu hem daha rahat biçimde yaşamamız hem de dış dünyaya daha iyi anlatmamız gerekiyor.

Ş.D: AB'ye uyum süreci konusundaki düşünceleriniz?

K.D: Türkiye'de hem bakan iken hem de daha çok Milletvekili olarak Avrupa konusunda çalıştım. Demokrasi içinde birleşen bir Avrupa Birliği, insan haklarına gereken önemi veren barışçı bir dünya için çok önemli. Ancak, şunu kabul etmek gerekiyor ki, son 2 yılda AB ciddi bir kriz yaşıyor. Genişleme ve genişlemenin gerektirdiği reformlar geleneksel Avrupa tarafından hazmedilemiyor. Türkiye-AB ilişkilerini değerlendirirken AB'nin bir evrim krizi geçirdiğini unutmamak gerekiyor. Türkiye açısından bütün zorluklara rağmen ve AB bünyesindeki muhafazakâr ve zaman zaman ırkçı veya şoven

çevrelerin tutumuna rağmen AB'ye tam üyelik amacından vazgeçmek büyük hata olur. Türkiye'nin özellikle Akdeniz ve yakın Doğu bölgesinde söz sahibi olması için ve dünyaya yön veren bir ülke olabilmesi için AB karar mekanizmalarına girmesi gerekiyor. Bu süreci hızlandırmak için elbette ekonomi alanında olsun, demokrasinin kalitesi alanında olsun eksiklerimizi kendi insanlarımızın geleceği için tamamlamalıyız. Sabırlı, yapıcı, ve teknik alanda da bilgili çalışmalara ihtiyacımız var. Türkiye Avrupa'ya Avrupa da Türkiye'ye çok şeyler katabilir ve birlikte dünyadaki tüm insanlara çok etkili biçimde katkıda bulunabiliriz.

Ş.D: Türkiye'de neden hâlâ yoksul-zengin profili arasındaki uçurum tablo çözülemiyor?

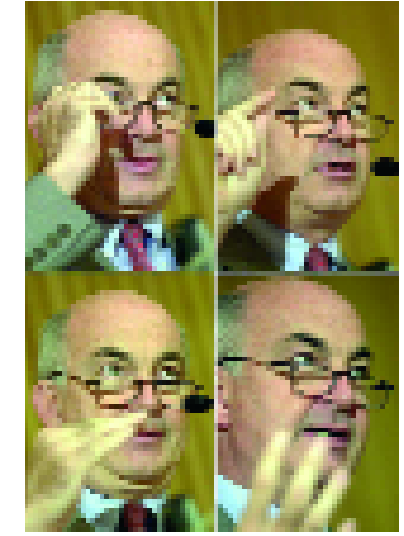
K.D: Türkiye'de gelir dağılımı gerçekten de aşırı ölçüde bozuk. Brezilya, Meksika gibi gelir düzeyimize yakın bazı ülkelerle kıyasladığımız zaman,

aynı yapısal bozuklukları yaşadığımızı söyleyebilirim. 50'li ve 60'lı yıllarda eğitim konusunda geri kalmamız ve herkesi eğitemememiz, bölgesel farklılıkları yenemememiz ve gelişen piyasa ekonomisinin yanında yeterli ölçüde güçlü bir sosyal devleti inşa edemememiz dengesizliklerin başlıca nedenlerini oluşturuyor. Ayrıca, Türkiye'nin sık sık makroekonomik krize gitmiş olması bu yapısal zaafaların etkilerini geçmişte daha da artırmıştır. Yoksulluğu yenip daha adil bir gelir dağılımını elde etmemiz için temel eğitimi ve sağlık konusunda bütün vatandaşlarımızı belli bir noktaya getirebilmemiz, güçlü ve etkin bir sosyal devleti oluşturmamız ve makroekonomik krizlerden korunmamız şart. Elbette bunu 3-5 yıl içinde başarmak maalesef mümkün değil. Ancak doğru politikalar 10-15 yıl boyunca uygulanabilirse hem gelir düzeyi hem gelir dağılımı hem de insani kalkınma endeksleri açısından çok daha başarılı bir Türkiye yaratmak elbette ki mümkün.

Ş.D: Binyıl hedefleri ile Dünya Bankası'nın yoksulluk stratejileri arasında nasıl bir bağ bulunuyor, bizleri bilgilendirebilir misiniz?

K.D: Birleşmiş Milletler bünyesinde geliştirilen ve somutlaşan binyıl hedefleriyle Dünya Bankası'nın desteklediği yoksulluğu yenme stratejileri arasında önemli bağlar ve benzerlikler bulunmaktadır. Her iki yaklaşım da, salt ekonomik büyümenin yetersiz olduğunu, büyümeyle birlikte somut olarak yoksulluk indikatörlerinin iyileştirilmesinin de ekonomik politikaların ana hedefi olması gerektiğini savunuyor. Ancak Bretton Woods kuruluşlarının, yani Dünya Bankası'nın ve makro çerçeveden sorumlu olan IMF'nin yaklaşımında gelişmekte olan ülkelere aktarılan yardım fonlarının miktarı veri olarak kabul edilmektedir. Bu veri, yeni üst sınır çerçevesinde neyin mümkün olup olmadığını araştırmaktadır. BM'nin binyıl hedeflerine ulaşmak için ne

kadar kaynağa ihtiyaç olduğu araştırılmakta ve bu kaynağın yaratılması için çaba gösterilmektedir. Yani, binyıl hedeflerine ulaşmakta kaynak sınırı kabul edilmemektedir ve zengin ülkeler bu kaynağı bulmak ile yükümlü sayılmaktadır. Elbette binyıl hedeflerine ulaşmak sadece bir kaynak meselesi değil. Savaşların ve iç savaşların önlenmesi, birçok yoksul ülkede çok daha iyi bir yönetişimin oluşması ve aynı zamanda adil bir büyümeyi hedefleyen ekonomik ve sosyal politikaların uygulanması kaynak sorunu kadar önemli. Ancak BM'nin yaklaşımında bu unsurlar yerine getirildiğinde sadece kaynak eksikliği yüzünden binyıl hedeflerine ulaşamamak kabul edilen bir olgu olmamaktadır. İki ayrı yaklaşımın kökeninde kaynak konusunda böyle bir ayırım var. Bu ayırımı değerlendirirken binyıl hedefleri için gereken kaynağın aslında zengin ülkelerin milli gelirinin %1'nin çok altında olduğu unutulmamalıdır. Özet olarak,

gelişmekte olan ülkeler yönetim ve ekonomik politika reformlarını gerçekleştirebilirse, savaş yerine uzlaşmayı seçebilirse ve aynı zamanda zengin ülkeler milli gelirlerinin %0,7 gibi bir oranını kalkınma yardımına ayırabilirse, (ki bu oran bugün %0,25'in altındadır) o zaman 2015 yılında dünyanın her yerinde olmasa bile birçok yerde binyıl hedeflerine ulaşmak mümkün olabilir.

geographies intersect. We become more powerful and we can also be a model for the world to the extent we can combine this diversity under a powerful citizenship higher identity. However, we have to both live this more comfortably and also explain it better to the outer world.

Ş.D: What are your thoughts on the EU harmonization process?

K.D: I worked on the subject of Europe in Turkey both when I was a Minister and even more so, as a Member of Parliament. A European Union united in democracy is very important for a peace loving world with due commitment to human rights. However, one should acknowledge that EU is undergoing a serious crisis in the last 2 years. Expansion and reforms required by expansion cannot be adopted by the traditional Europe. When evaluating Turkey-EU relations, one

should not forget that EU is going through a crisis of evolution. Despite all difficulties and despite the attitude of the conservative and sometimes racist or chauvinistic circles in EU, it would be a great mistake for Turkey to abandon the objective of full membership to EU. For Turkey to have a say especially in the Mediterranean and the Near East and become a country which gives direction to the world, it needs to enter EU decision mechanisms. To accelerate this process, of course, we have to complete our deficiencies in the field of economy and in the field of quality of democracy for the future of our own people. We need patient, constructive and technically informed efforts. Turkey can contribute a lot to Europe and Europe to Turkey and together, we can make very effective contributions to all people in the world.

Ş.D: Why can't the shameful

abyss between the poor-rich profile in Turkey still be solved?

K.D: Income distribution in Turkey is really excessively distorted. When compared to some countries like Brasil and Mexico close to our income level, I can say that we go through the same structural imparities. Our being backwards in education, our failure to overcome regional discrepancies in the 50s and 60s and our failure to build a sufficiently powerful social state beside the advancing market economy are the main reasons for the imbalances. Furthermore, Turkey's having undergone macroeconomic crises frequently has enhanced the impact of these weaknesses even more in the past. To overcome poverty and to obtain a fairer income distribution, we have to bring all our citizens up to a certain point in terms of basic education and health to create a powerful and effective social state and be

protected from macroeconomic crises. Of course, to achieve this in 3-5 years is unfortunately impossible. However, if right policies may be implemented for 10-15 years, it is indeed possible to create a Turkey which is much more successful both in terms of income level and also income distribution and human development indices.

Ş.D: What kind of a link is there between the millennium objectives and the poverty strategies of the World Bank, could you please advise us?

K.D: There are important links and similarities between the millennium objectives developed and set forth within the body of United Nations and the strategies for overcoming poverty supported by the World Bank. Both approaches argue that sole economic growth is insufficient and that the improvement of poverty indicators together with growth

should be the main target of economic policies. However, in the approaches of Bretton Woods organizations, I mean the World Bank and IMF which is responsible for the macro framework, the amount of the aid funds transferred to the developing countries is assumed to be a given. It is investigated what is possible or not within the framework of this given, that is, the upper limit. What amount of funds are needed to achieve UN's millennium objectives is investigated and efforts are made to create these funds. That is, no fund limit is recognized in achieving the millennium objectives and wealthy countries are deemed obliged to find these funds. Indeed, attaining the millennium objectives is not just a matter of funds. Prevention of wars and civil wars, formation of much better governance in many poor countries and implementation at the same time of economic and social policies targeting a fair growth

are as important as the funding problem. However, in UN's approach, failure to attain the millennium objectives just because of lack of funding, should these elements be fulfilled, is not accepted. There is such a difference regarding funding in the origins of these two different approaches. When assessing this difference, it should not be forgotten that the funding required for the millennium objectives is actually way under 1 % of the national incomes of wealthy countries. In short, if developing countries manage to carry out their governance and economic policy reforms if they can choose to reconcile instead of fight and if, at the same time, wealth countries can spare about 0.7 % of their national incomes to development aid (this ratio is below 0.25 % at present), then it may be possible to achieve the millennium objectives may be not everywhere but at least in many places in the world.